

Sygn. akt VP 114/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy:

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództw M. J. (1) i M. M. (1)

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o deputat węglowy

1. oddała powództwo M. J. (1),
2. oddała powództwo M. M. (1),
3. odstępuje od obciążania powódki M. J. (1) kosztami postępowania,
4. odstępuje od obciążania powódki M. M. (1) kosztami postępowania.

Sygn. akt V P 114/18

UZASADNIENIE

W pozwie (odwołaniu) powódka M. M. (1) wniosła o zasądzenie jej od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że odchodząc z Zakładu Pracy miała zapewnienie, że zachowane jej zostaną wszystkie dotychczasowe przywileje pracowników i emerytów KWK (...).

W pozwie (odwołaniu) powódka M. J. (1) wniosła o zasądzenie jej od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że odchodząc na świadczenie przedemerytalne miała zapewnienie, że zachowane jej zostaną wszystkie dotychczasowe przywileje „tak jak dla emerytów”.

W odpowiedzi na ww. pozwy strona pozwana wniosła o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powódki nie są „osobami uprawnionymi” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Zarządzeniem z dnia 12.03.2018 r. sprawa z powództwa M. J. (1) (V P 17/18) została połączona do wspólnego prowadzenia i rozpoznania ze sprawą z powództwa M. M. (1) (V P 114/18).

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka M. M. (1) w marcu 2013 r. uzyskała od pracodawcy- kopalni KWK (...) (poprzedniczki prawnej strony pozwanej - Spółki (...) S.A. w B.) informację, że w związku z konieczną redukcją etatów wynikającą z trudnej sytuacji finansowej firmy i spełnianiem przez nią warunków możliwe jest jej przejście na świadczenie przedemerytalne. Powódka zgodziła się na przejście na ww. świadczenie z uwagi na pakiet osłonowy w ramach, którego otrzymała odprawę oraz miała zapewnienie otrzymywania wszystkich nagród rocznych oraz deputatu węglowego w ilości 3 ton, tak jak otrzymywali go emeryci z tej Kopalni. Powódka od 1.07.2013 r. do 14.01.2014 r. przebywała na zasiłku dla bezrobotnych, a następnie przeszła na świadczenie przedemerytalne. Gdy przedłożyła byłemu pracodawcy decyzję o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego to otrzymała odprawę i inne świadczenia, w tym deputat węglowy. W roku 2014 r. otrzymała 2 tony węgla, a zaległa 1 tonę w 2015 r. Nie otrzymała deputatu węglowego za kolejne lata. W dniu 4.02.2016 r. przeszła na świadczenie emerytalne.

Dowód : przesłuchanie powódki M. M. k. 55 v, pismo z dnia 16.02.2011 r. k. 6, zał. Nr 1 k. 7, bezsporne

Powódka M. J. (1) 30.12.2011 r. rozwiązała stosunek pracy z pracodawcą- kopalnią KWK (...) (poprzedniczką prawną strony pozwanej- Spółki (...) S.A. w B.) celem przejścia na świadczenie emerytalne. Początkowo powódka przebywała na zasiłku dla bezrobotnych , a od lipca 2012 r. otrzymała świadczenie przedemerytalne oraz prawo do deputatu węglowego w ilości 3 ton. W dniu 4.06.2016 r. przeszła na świadczenie emerytalne.

Dowód : przesłuchanie powódki M. J. k. 55 v, akt sprawy V P 179/18: pismo z dnia 16.02.2011 r. k. 6 , zał. Nr 1 k. 7, bezsporne

W wyniku porozumienia z dnia 20.12.2004 r. pomiędzy Zarządem (...) SA, a organizacjami związkowymi emeryci i renciści, a także osoby przebywające na świadczeniu przedemerytalnym miały prawo bezpłatnego deputatu węglowego (załącznik nr 14 Porozumienia). Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. Zarząd (...) S.A. wypowiedział postanowienia ww. Porozumienia wyniku czego z dniem 1.01.2015 r. nastąpiła likwidacja prawa do tego świadczenia w stosunku do ww. osób.

Dowód: wyciąg z protokołu zarządu z dnia 19.09.2014 r. k.25

Decyzją z dnia 12.01.2018 r. nr 5/N/NP./ (...) /AS/01 (...) strona pozwana odmówiła powódce M. M. (1) wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejście powódki na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: decyzja z dnia 12.01.2018 r. k. 4

Decyzją z dnia 25.01.2018 r. nr 5/N/NP./ (...) /AS/04 (...) strona pozwana odmówiła powódce M. J. (1) wypłaty świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejście powódki na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: decyzja z dnia 25.01.2018 r. k. 5 akt sprawy V P 179/18

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci przesłuchania powódek i ww. dokumentów które wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i wyrazisty obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy, który co do zasady nie był sporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo M. M. (1) i M. J. (1) nie zasługiwało na uwzględnienie. Powódki żądały zasądzenia od strony pozwanej świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10 000 zł powołując się na przepisy ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Świadczenie rekompensacyjne przysługuje osobie uprawnionej w wysokości 10 000 zł (art. 3 w zw. z art. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy „osobą uprawnioną” do przedmiotowego świadczenia jest:

a) emeryt i rencista mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowy, wdowcy i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Ustawa z dnia 12.10.2017 r. jest ustawą specjalną i nie jest możliwe- wbrew sugestią powódek- rozszerzająca interpretacja jej przepisów. Powódki nie spełniają warunków ustawy- nie są osobami uprawnionymi do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego. Powódki w momencie przejścia na emeryturę i rozpoczęcia pobierania tego świadczenia (w 2016 r.) nie były jako emerytki uprawnione do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które to uprawnienie następnie utraciłyby dopiero moc obowiązującą. Już bowiem od 1.01.2015 r. w (...) SA (do której należały KWK (...) i KWK (...)) nastąpiła likwidacja prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów na podstawie Uchwały Zarząd (...) S.A. nr (...) z dnia 19.09.2014 r. wypowiadającej postanowienia Porozumienia z dnia 20.12.2004 r. dające wcześniej takie prawo emerytom i rencistą. Powódki mają świadomość powyższego ale uważają, że zostały skrzywdzone zapisami ustawy. Okoliczność, że w momencie likwidacji deputatu węglowego powódki były na świadczeniu przedemerytalnym, w ramach którego otrzymywały świadczenia (w tym deputat węglowy) z byłego zakładu pracy „jak emeryci” nie oznacza, że należy ich uznawać za „emerytów” w rozumieniu ww. ustawy. Z uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy oraz z wypowiedzi medialnych posłów oraz ministra właściwego do spraw gospodarki wynika, że ustawodawca miał świadomość, że ustawa nie obejmie wszystkich grup osób, które utraciły w przeszłości prawo do deputatów węglowych. Ustawodawca ograniczył to świadczenie tylko do emerytów, rencistów i wdów, wdowców, sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po ww. osobach. Nie ma zatem powodów aby stosować- jak twierdzą powódki- w niniejszej sprawie wykładnię systemową i celowościową w wyniku której miałyby zostać objęte regulacją ustawy, gdyż wykładania językowa i historyczna przepisów ustawy jest precyzyjna, jasna i zrozumiała - powódki nie spełniają ustawowych kryteriów „osoby uprawnionej”, gdyż ustawodawca nie chciał objąć ich tą regulacją. Istotny jest również fakt, iż zgodnie z art. 6 ww. ustawy rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a zatem świadczenie rekompensacyjne nie wynika z jakiegoś wcześniejszego stosunku zobowiązaniowego istniejącego pomiędzy powódkami a stroną pozwaną, nie jest wypłacane z prywatnych środków finansowych strony pozwanej (spółka ta jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia realizowanego z budżetu Państwa). Nadto zauważyć należy, iż np. powódka M. J. (1) otrzymywała deputat węglowy do czasu przejścia na emeryturę, a zatem byłaby w sposób nieuprawniony w uprzywilejowanej sytuacji- otrzymałyby świadczenie z tego tytułu dwukrotnie.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie ww. przepisów, orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

Strona pozwana wygrała postępowanie i należy jej się zwrot kosztów procesu, jednak zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstępując od obciążania powódek kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na okoliczności sprawy- uzasadnione przekonanie powódek o słuszności dochodzonego roszczenia.

Zastosowanie przez sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całości kształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102 kpc decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to taka strona nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r. II CZ 210/73).

Powódki, w szczególności występujący w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika powódka M. J. (1), wnosząc pozew (odwołanie) pozostawały w subiektywnym przekonaniu o tym, że jako osoby którym obiecano przy przejściu na świadczenie przedemerytalne zachowanie uprawnienia do deputatu węglowego (tak „jak emerytom”) nadal to prawo posiadają i z tego tytułu należy im się świadczenie rekompensacyjne. W momencie wnoszenia pozwu nie było analiz prawnych ani orzeczeń które interpretowałyby przepisy ustawy, a termin do wniesienia pozwu był terminem zawitym. Udział pełnomocnika pozwanego ograniczył się z kolei tylko do złożenia standardowej (według wcześniej przygotowanego wzoru) odpowiedzi na pozew i wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego nie był obecny na rozprawie w dniu 6.06.2018 r.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, iż w sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania powódek kosztami postępowania. W świetle powyższego, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 102 kpc, Sąd orzekł jak w pkt 3 i 4 sentencji.